

The background features several large, abstract orange shapes: a large circle in the top right, a triangle on the left, a trapezoid on the right, a square in the bottom left, and another circle in the bottom right.

**Överenskommelsen mellan regeringen,
idéburna organisationer inom integrationsområdet
och Sveriges Kommuner och Landsting**

Parternas återrapportering

Maj 2013

**Överenskommelsen mellan regeringen,
idéburna organisationer inom integrationsområdet
och Sveriges Kommuner och Landsting**

Parternas återrapportering

Maj 2013

Redaktör: Johanna Wistedt, Arbetsmarknadsdepartementet.
Grafisk Produktion och tryck: Ale Tryckteam AB

Innehåll

En årlig rapport	4
-------------------------------	---

Parternas återrapportering

Parternas utgångspunkter och åtaganden	8
Regeringen	10
Idéburna organisationer inom integrationsområdet.....	20
Sveriges Kommuner och Landsting	23

Bilagor

Anslutna organisationer.....	27
Styrgruppens sammansättning	28

En årlig rapport

Nedan följer en rapportering av det gemensamma uppföljningsarbetet för 2012 samt de olika parternas åtgärdsrapporter utifrån överenskommelsen inom integrationsområdet. Varje part äger sin egen del av uppföljningen. För de gemensamma inledande delarna står styrgruppen, d.v.s. representanter för de tre parter som ansvarar för uppföljningen av överenskommelsen inom integrationsområdet. Styrgruppen har för avsikt att avlägga en liknande rapport årligen.

Bakgrund

Regeringen fattade den 15 januari 2009 beslut om att inleda en dialog om relationerna mellan regeringen, Sveriges Kommuner och Lands-ting samt de idéburna organisationer som arbetar med mottagande av asylsökande, nyanländas etablering och integration (Dnr IJ2009/60/UF). Några av utgångspunkterna för integrationsdialogen var fastlagda innan processen startade, såsom att principerna från överenskommelsen inom det sociala området (Dnr IJ2008/2110/UF) skulle ligga till grund även för överenskommelsen inom integrationsområdet. Efter en dialog med drygt 120 organisationer och med Sveriges kommuner och landsting som observatörer, fattades beslut om en överenskommelse den 20 april 2010 (Dnr IJ2009/2235/UF). I och med regeringsbeslutet om överenskommelsen inom integrationsområdet så inbjöds de organisationer som omfattats av dialogen att underteckna överenskommelsen. I december 2012 hade 36 organisationer varav merparten är riksorganisationer och paraplyorganisationer anslutit sig (se bilaga).

Under 2011 konstituerades en styrgrupp som leder arbetet med uppföljningen utifrån den fastlagda budgeten. Styrgruppen består av representanter från de tre parterna och möts ca sex ggr per år. I överenskommelsen står att regeringen har för avsikt att följa upp denna överenskommelse årligen. För detta ändamål har 900 tkr avsatts per år. Medlen fördelas av Ungdomsstyrelsen. Uppföljningen ska i första hand gälla de gemensamma samt de partspecifika åtaganden som finns i överenskommelsen. Uppföljningen ska även innehålla en årlig konferens, en årlig rapport samt en årlig tematisk studie. Överenskommelsen inom integrationsområdet är nationell. Icke desto mindre är parterna överens om att den mesta verksamheten sker på det lokala och regionala planet. Därför är det av stort värde att man redan på ett tidigt stadium av det nationella uppföljningsarbetet fått så god spridning till det lokala planet hos flera av de organisationer som anslutit sig till överenskommelsen.

Styrgruppens arbete och roll

Styrgruppens uppdrag består i första hand av att utgöra den mekanism där parterna gemensamt ansvarar för uppföljning och spridning av överenskommelsen inom integrationsområdet. Uppföljningsarbetet består av ett gemensamt förankringsarbete och att stödja genomförandet av åtgärder hos respektive part.

Arbetet bör präglas av:

- **Självständighet och oberoende** – var och en äger sina egna åtgärder och har rätt till sin integritet
- **Öppenhet**– var och en är så öppen man kan vara med att dela sin process
- **Dialog** – att ha en ömsesidig kommunikation och lyssna både aktivt och proaktivt till varandra
- **Långsiktighet**– att skapa strukturer för långsiktig hållbarhet och behålla riktningen i arbetet

Varje part kan delta i styrgruppen med högst fyra personer per möte, inklusive ordförande. Ordförandeskapet är rullande per part, ett år i taget. Vice ordförande väljs från en annan part än ordförandeskapets och konsulteras inför varje styrgruppsmöte. Idéburna organisationerna bör alltid vara antingen ordförande eller vice ordförande. För att gruppen effektivt ska kunna fullgöra sitt uppdrag möts den regelbundet för att följa upp och strukturera sina åtgärder. En stående dagordning har upprättats med en given arbets- och prioritetsordning. Beslut om eventuella gemensamma åtaganden och åtgärder fattas i konsensus.

Verksamheten under 2012

Styrgruppen beslutade en verksamhetsplan för 2012 vars övergripande syften var att:

- Fortsätta med det gemensamma åtagandet att göra Överenskommelsen inom integrationsområdet känd
- Skapa förutsättningar för ett effektivt samarbete mellan parterna
- Följa upp Överenskommelsen på nationell nivå samt stödja regionala och lokala processer.

För att uppnå dessa syften bestämde styrgruppen att följande aktiviteter skulle genomföras: Två regionala konferenser; ett fortsatt stöd till det regionala arbetet med att sprida överenskommelsen i regionerna för 2011 års konferenser; ett rundabordssamtal mellan Arbetsförmedlingen och organisationsföreträdare som en fortsättning av de fyra regionala konferenserna; anordna ett seminarium i samband med parter-

nas årliga återrapportering; samt att starta ett pilotprojekt om somalisk familjeåterförening.

Årlig konferens

Den 29 maj anordnades ett seminarium i Stockholm för att uppmärksamma den nationella överenskommelsen inom integrationsområdet. Seminariet syftade också till att inspirera i det fortsatta arbetet. Sammanlagt deltog ca 50 personer. Representanter från arrangörsorganisationerna i Boden, Göteborg, Stockholm och Sundsvall berättade om sina respektive upplägg av konferenserna samt positiva effekter av konferenserna och vad man tänkt sig göra framöver. Exempel på framtida verksamhet är nätverkskapande mellan myndigheter, kommuner och organisationer, men också organisationer emellan, samt ökad kunskap om varandras arbete inom integrationsområdet. Styrgruppen presenterade verksamhetsplanen för 2012. Dagen gav också tillfälle till inspel och tankar om hur vi tillsammans kan arbeta vidare med överenskommelsen inom integrationsområdet, både nationellt och regionalt.

Regionala konferenser

Som ett led i uppföljningsarbetet med Överenskommelsen inom integrationsområdet 2012 gav Styrgruppen för Överenskommelsen i uppdrag till SIOS, Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige, att samordna de två konferenserna i Malmö respektive Köping. Dessa var den femte och sjätte av de regionala konferenser som hållits sedan starten 2011. Syftet med konferenserna har varit att göra Överenskommelsen känd och diskutera hur dess intentioner kan genomföras lokalt och regionalt. Konferenserna arrangerades av aktörer som på olika sätt arbetar med integrationsfrågor. I Malmö av ABF, Folksam, Kommunförbundet Skåne, Länsstyrelsen Skåne, Social Ekonomi Skåne, Region Skåne, Regional SIOS Syd och Malmö stad. I Köping av Bilda, Folkets Hus och Parker, Hela Sverige ska leva, Hyresgästföreningen, SIOS Mellansverige och Svenska kyrkan.

Deltagare

I konferenserna har sammanlagt drygt 200 personer deltagit varav den övervägande delen är företrädare för idéburna organisationer och den ideella sektorn. Vid konferensen i Malmö deltog också ett stort antal tjänstemän från kommuner och myndigheter samt några näringslivsföreträdare. Några politiker har också varit med på konferenserna. I Malmö deltog de i det avslutande panelsamtalet och till Köping kom sex personer som uppgivit partitillhörighet.

Innehåll på respektive konferens

I Malmökonferensen med titeln Integration genom interaktion handlade den första delen främst om presentationer av arbetet med integration som gjordes av representanter för Länsstyrelsen, Region Skåne och Malmö stad samt för parterna inom Överenskommelsen. Därefter hölls en föreläsning av Masoud Kamali, professor i socialt arbete med titeln "Integration och social sammanhållning: möjligheter och hinder." Eftermiddagen ägnades åt workshops kring temaområdena hälsa, boende, utbildning, antidiskriminering, språk, arbete och mötesplatser. Frågor från workshopgrupperna förmedlades sedan till en panel bestående av tre politiker från Kristdemokraterna, Miljöpartiet och Socialdemokraterna. På konferensen i Köping presenterade såväl Länsstyrelsen som parterna inom Överenskommelsen sitt hittillsvarande arbete. Det genomfördes också en föreläsning om det civila samhället och organisationernas roll som hölls av Filip Wijkström, professor i företagsekonomi med rubriken "Omförhandling av samhällskontraktet." Under eftermiddagen gav konferensens arrangörer sin syn på Överenskommelsen utifrån respektive perspektiv. Därefter hölls grupparbeten som avslutades med diskussion i plenum. På Köping-konferensen blev tyngdpunkten på organisationernas roll och villkor mer framträdande medan konferensen i Malmö handlade mer om integrationsarbetet i allmänhet. Konferenserna blev dessutom mötesplats för organisationer och myndigheter att utbyta erfarenheter. Även om konferenserna fokuserade på olika frågor utgjorde de också forum för diskussion och samtal som handlade om synen på integrationen i stort, på ett mer ideologiskt och politiskt plan. Konferenserna har därför utöver syftet att göra Överenskommelsen inom integrationsområdet känd också syftat till erfarenhetsutbyte om villkoren för idéburna organisationer att medverka. Konferenserna har uppmuntrat dialogen mellan olika aktörer och därigenom i praktiken tillämpat en av de sex principerna som Överenskommelsen inom integrationsområdet grundat sig på, principen om dialog. Den dynamik som konferenserna härigenom väckt är en bra grund för det fortsatta arbetet.

Rundabordssamtal med Arbetsförmedlingen

Samtal med Arbetsförmedlingen inleddes vid de första konferenserna 2011 och har fortsatt sedan dess. Företrädare från de idéburna organisationerna träffade myndigheten och diskuterade hinder och möjligheter för idéburna organisationer att bli mer delaktiga inom Arbetsförmedlingens arbetsområde.

Studie om Somalisk familjeåterförening

Den årliga tematiska studien inom integrationsöverenskommelsen påbörjades under hösten 2012. Studiens syfte är att följa upp principerna i överenskommelsen i förhållande till hur familjeåterföreningen går till i Rosengård (Malmö), Borlänge och Sundsvall. Resultatet delrapporteras 2013 och slutrapporteras 2014.

Den fortsatta verksamheten med överenskommelsen

Styrgruppen för överenskommelsen inom integrationsområdet ser mycket positivt på det arbete som gjorts sedan uppföljningsarbetet satte igång. Mycket återstår att utveckla – gemensamt och hos var och en av parterna. De gemensamma utmaningarna framöver blir att fortsätta sprida överenskommelsen som verktyg och följa upp hur den kan fungera i praktiken för nyanländas och andra invandrades etablering och integration. Ett gemensamt mål är också att fler organisationer ska ansluta sig till överenskommelsen inom integrationsområdet.

Styrgruppen har fastställt en verksamhetsplan för 2013 och vill fortsätta ett långsiktigt strukturerat arbete med syfte att:

- fortsätta arbetet med det gemensamma åtagandet att göra överenskommelsen inom integrationsområdet känd,
- skapa förutsättningar för ett effektivt samarbete mellan parterna, samt att
- följa upp överenskommelsen på nationell nivå och stödja lokala och regionala processer som kan relatera till överenskommelsen inom integrationsområdet och dess principer

Parternas återrapportering

Parternas utgångspunkter och åtaganden

Regeringskansliet

Regeringen tog år 2008 initiativ till en dialogprocess med ideella organisationer inom integrationsområdet. Detta arbete ledde till att staten tecknade en överenskommelse inom integrationsområdet med civila samhället och Sveriges kommuner och landsting i april 2010. Överenskommelsen utgör en gemensam grund för samverkan mellan de tre parterna. Etableringsreformen, men också integrationsfrågor i stort är fokus för överenskommelsen. Bättre utbildningsmöjligheter och utbildningsresultat, ökad sysselsättning och minskat utanförskap är exempel

på målsättningar för att uppnå en ökad integration. I detta arbete rymms också likabehandling och anti-diskriminering. Insatserna för ett bättre mottagande inom etableringsreformen gäller utrikesfödda och nyanlända. Övriga integrationsinsatser är främst en del av den generella politiken.

Sveriges Kommuner och Landsting

Sveriges Kommuner och Landsting har välkomnat att regeringen genom att initiera en dialog om integration vill skapa bättre förutsättningar för de idéburna organisationerna att delta i mottagandet och introduktionen av nyanlända. En framgångsrik introduktion är avgörande för hur väl Sverige lyckas med integrationspolitiken. De idéburna organisationerna kan sägas fungera som sociala mötesplatser där samspel och interaktion mellan människor utvecklas och demokratisk skolning sker, vilket i sin tur utgör en grund för mellanmänsklig tillit och tillhörighet till det lokala samhället. Det finns en lång tradition av samarbete och samverkan mellan kommuner, landsting och regioner respektive de idéburna organisationerna. För att detta ska vara och förbli en styrka för samhällsutvecklingen som helhet behöver samspelet bygga på ett samförstånd om bägge parter uppdrag och inriktning. I Sveriges kommuner, landsting och regioner finns ett ökande intresse för idéburna organisationer som samhällsaktör. SKL:s förhoppning och tro är att överenskommelsen på integrationsområdet ska främja denna utveckling. En gemensam framtida utmaning är att hitta former för en god samverkan och ta initiativ som verkligen främjar att på ett bra sätt ta emot och introducera de nyanlända i Sverige.

Idéburna organisationer

Ett stort antal idéburna organisationer med verksamheter inom integrationsområdet har deltagit i dialogen inför Överenskommelsen inom Integrationsområdet. För organisationernas del fanns följande gemensamma syften och utgångspunkter för att medverka i processen. Att som oberoende och självständiga aktörer bidra med kompetens och erfarenhet till nyanländas etablering och integration på ett mer effektivt sätt. Att definiera villkor för relationen mellan de idéburna organisationer som arbetar med nyanländas etablering och integration och den offentliga sektorn. Att i dialog och samverkan med regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting identifiera och undanröja hinder samt föreslå och genomföra åtgärder som underlättar individers etablering och som förbättrar samhällets förmåga att anpassa rådande strukturella och institutionella förhållanden när det gäller integration.

Regeringens återrapportering för år 2012

Åtgärd 1

Regeringen avser att, mot bakgrund av de svårigheter som de ideella organisationerna har beskrivit under dialogen, tillsammans med bland andra Migrationsverket och ESF-rådet verka för att förfarandet rörande ansökningar om bidrag till integrationsprojekt förenklas.

Rapportering

En förnyad handledning till ansökan om stöd från Integrationsfonden publicerades i två delar 110617 och 110824. Dessa gäller från och med årsprogrammet 2011. Projektens aktörer erbjuds även kostnadsfritt processtöd inom tillgänglighet, jämställdhets-integrering, projektutveckling och strategisk påverkan och lärande. Här ges expertråd i hur dessa perspektiv säkras en plats i ansökan och förblir en del i det fortsatta projektarbetet.

Åtgärd 2

Inom ramen för det urbana utvecklingsarbetet har regeringen tecknat lokala utvecklingsavtal med 21 kommuner för perioden 2008–2010. Av förordningen (2008:348) om urbant utvecklingsarbete framgår att boendeorganisationer och andra organisationer bör ingå i det lokala utvecklingsarbete som bedrivs på grundval av avtalen. Regeringen avser att, inom ramen för detta arbete, särskilt följa hur de ideella organisationerna medverkar i de lokala partnerskapen och tillsammans med berörda kommuner verka för att lokala organisationer i större utsträckning kan delta i utvecklingsarbetet.

Rapportering

De lokala utvecklingsavtalen upphörde att gälla vid årsskiftet 2011/12 och ersattes av en politik för urban utveckling. Inom det urbana utvecklingsarbetet utgör det civila samhället en viktig aktör på lokal nivå.

Åtgärd 3

Regeringen avser att genomföra ett treårigt projekt som syftar till att underlätta nyanlända invandrades etablering på arbetsmarknaden genom mentorskap på grundval av yrke, utbildning eller tidigare erfarenhet. Verksamheterna ska kunna bedrivas av bland annat organisationer inom det civila samhället, och det yrkesinriktade mentorskapet ska kunna kombineras med inslag av till exempel vägledning till studier eller till engagemang inom organisationer. Ungdomsstyrelsen ska under 2010 fördela 5 miljoner kronor för verksamheterna med stöd av förord-

ningen (2010:84) om statsbidrag för verksamheter med yrkesinriktat mentorskap.

Rapportering

Under 2010-2012 har Ungdomsstyrelsen fått i uppdrag att stödja projekt med yrkesinriktat mentorskap för att främja nyanländas etablering på arbetsmarknaden eller som företagare. Målgruppen är i första hand nyanlända flyktingar och deras anhöriga med tidigare yrkes- och arbetslivserfarenhet. Statsbidraget har använts till att matcha nyanlända, skyddsbehövande och deras anhöriga med yrkesmentorer som har kontakter och kunskaper inom de branscher de önskar etablera sig i på den svenska arbetsmarknaden. Ungdomsstyrelsen lämnade i maj 2012 delrapporten "Yrkesmentorer för nyanlända invandrare" till regeringen, där projektens genomförande och resultat beskrivs. Projekten har utvecklats och spridit metoder för mentorskap och skapat former för samverkan mellan ideell och offentlig sektor. Projekten pågår ännu och en effektutvärdering redovisas 2014. Organisationerna som deltagit i satsningen representerar olika delar av det civila samhället: företagarföreningar, fackliga organisationer, studieförbund, etniskt baserade organisationer och humanitära organisationer. Svenska Röda korsets projekt ansvarar för att stimulera erfarenhetsutbyte och sprida kunskaper och erfarenheter till andra relevanta aktörer.

Åtgärd 4

I propositionen Nyanländas invandrades arbetsmarknadsetablering – egenansvar med professionellt stöd (2009/10:60) föreslår regeringen att en rätt införs för nyanlända flyktingar m.fl. att välja en personlig etableringslots som stöd i etableringen. Etableringslotsen ska få statlig ersättning bland annat baserat på prestationer och resultat. Idéburna organisationer kommer ha möjlighet att erbjuda lotstjänster på lika villkor som andra aktörer.

Rapportering

Enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända ska Arbetsförmedlingen tillhandha ett valfrihetssystem för upphandling av etableringslotsar och tillämpa lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Lagen trädde i kraft den 1 maj 2010. Antalet tillgängliga etableringslotsar har under 2012 stigit något och vid utgången av året fanns det 218 leverantörer som bedrev verksamhet på 967 adresser i 222 kommuner. Andelen som får stöd av en etableringslots har fortsatt att öka under 2012 och vid årets slut hade 80 procent av de med etableringsplan en lots. Lotsarna träffar den arbetssökande i genomsnitt fyra timmar i

månaden och de vanligaste aktiviteterna hos lotsen är coachande och samhällsorienterande samtal samt fördjupad kartläggning.

Åtgärd 5

Kommuner ska, enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, ge de nationella minoriteterna (judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar) möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor. I förarbetena till lagen (prop. 2008/09:158 s. 40) anges att särskilt minoriteternas organisationer bör lyftas fram i dessa dialoger.

Rapportering

Sametinget och Länsstyrelsen i Stockholms län är uppföljnings- och samordningsansvariga myndigheter för minoritetspolitiken. Enligt myndigheternas årliga rapport om tillämpningen av lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk 2012 har de nationella minoriteternas möjligheter till inflytande ökat men omfattar inte alla fem minoriteterna i samma utsträckning och varierar i olika delar av landet. Under 2012 genomförde Länsstyrelsen och Sametinget en rad aktiviteter i syfte att stödja och utbilda kommuner, landsting, regioner, övriga myndigheter samt minoriteterna. Fokus har legat på lagens grundskydd för minoriteterna och att stärka samråden mellan minoriteterna och kommuner. Arbetet kommer att fortsätta under 2013.

Åtgärd 6

Delegationen för romska frågor (Ju2006: 10) ska senast den 30 juni 2010 lämna förslag på hur romers livsvillkor i samhället ska kunna förbättras. Länsstyrelsen i Stockholms län har fått i uppdrag (IJ2009/2169/DEM, IJ2009/2285/DISK) att stödja de kommuner som påbörjat ett utvecklingsarbete avseende den romska minoriteten, samt för att förmedla kontakter mellan den romska minoriteten och ansvariga myndigheter.

Rapportering

Regeringen beslutade i februari 2012 om skrivelsen En samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering 2012-2032. Det övergripande målet är att den rom som föds i dag ska kunna gå ut i livet som 20-åring med likvärdiga möjligheter som den som är icke-rom.

För att påskynda utvecklingen genomförs en pilotverksamhet under 2012–2015. Regeringen har valt ut fem så kallade pilotkommuner: Göteborg, Helsingborg, Linköping, Luleå och Malmö. Arbetet i pilotkommunerna ska förankras med lokala romska företrädare och sakkunniga.

Länsstyrelsen i Stockholms län har en central roll i arbetet med strategin och ska inom ramen för sitt uppdrag:

- bygga upp ett system och utveckla metoder för att följa upp arbetet enligt strategin för romsk inkludering 2012–2032.
- samordna pilotverksamheten genom att utveckla former för samarbete och kunskapsspridning tillsammans med pilotkommunerna och andra myndigheter.

I och med pilotprojektet försvinner Länsstyrelsens tidigare uppdrag att ha en råd- och stödverksamhet för romer. Sådana frågor flyttas till de olika förvaltningsmyndigheternas ordinarie verksamheter.

Åtgärd 7

Regeringen avser att, såsom framgår av regeringsbeslut om överenskommelse med idéburna organisationer inom det sociala området den 23 oktober 2008 (IJ2008/2110/UF), informera den ideella sektorn om relevant arbete som pågår på integrationsområdet inom Regeringskansliet och andra statliga myndigheter.

Rapportering

En interdepartemental arbetsgrupp för politiken för det civila samhället inrättades på Regeringskansliet under 2011. Inom ramen för denna följs politiken för det civila samhället upp utifrån samma principer som utgör grunden för överenskommelsen inom integrationsområdet (IJ2009/2235/UF), överenskommelsen inom det sociala området (IJ2008/2110/UF), samt propositionen (2009/10:55) En politik för det civila samhället. Den politiska inriktningen är att antalet samråd med och information till de idéburna organisationer som berörs av en fråga, ska öka. Detta mäts genom en årlig enkät. En särskild handledning har också utarbetats för det interna arbetet med kontakt och samråd med det civila samhällets organisationer. Den uppföljningsenkät som genomfördes inom Regeringskansliet visar att cirka 83 procent av fördelade bidragsmedel 2011 gick till generella satsningar såsom organisations- och verksamhetsbidrag. Principen utgår från att organisationer ska kunna ha en kritiskt granskande roll som röstbärare, utan att riskera sitt ekonomiska stöd från det offentliga.

Åtgärd 8

Regeringen avser att, i likhet med regeringsbeslutet om överenskommelse med idéburna organisationer inom det sociala området den 23

oktober 2008 (IJ2008/2110/UF), höra och uppmärksamma den ideella sektorn under t.ex. utredningsarbete när det handlar om integrationsfrågor.

Rapportering

Enligt förordningen (2002:989) om statligt stöd för verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering kan statligt stöd lämnas till organisationer och stiftelser för verksamhet som syftar till att förebygga och motverka diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder. Det är viktigt att organisationer som arbetar med att bekämpa diskriminering, t.ex. antidiskrimineringsbyråer, kan fortsätta sin verksamhet och att det skapas förutsättningar för kontinuitet i verksamheten. Regeringen kommer därför att fr.o.m. 2013 att permanenta det stöd som lämnas enligt förordningen.

Åtgärd 9

Regeringen avser att, i likhet med regeringsbeslutet om överenskommelsen med idéburna organisationer inom det sociala området den 23 oktober 2008 (IJ2008/2110/UF), ta tillvara de ideella organisationernas erfarenheter inom integrationsområdet och verka för att olika aktörer sprider kunskap om den metodutveckling som sker i den ideella sektorn.

Rapportering

I regeringens budgetproposition för 2012 (prop. 2011/12:1) beskrivs ett antal insatser relaterade till propositionen om politiken för det civila samhället (prop2009/10:55). Därutöver beskrivs det behov som politiken för det civila samhället har av stöd i en myndighet som kan hantera frågor som rör det civila samhället och dess organisationers villkor som röstbärare, utförare och sociala entreprenörer. I Ungdomsstyrelsens regleringsbrev för 2012 framgår att Ungdomsstyrelsen inom politiken för det civila samhället ska samla och sprida kunskap, låta göra analyser och utvärderingar, bilda nätverk, administrera ett partsgemensamt forum samt genomföra en kod om främjande av medborgerligt deltagande (Code of Good Practice on Civil Participation). Under 2012 arrangerades en spridningskonferens på temat "Hur formas samhällsagendan?" där cirka 400 personer deltog.

Åtgärd 10

Regeringskansliet har upprättat ett avtal med Malmö Ideella föreningars Paraplyorganisation om att genomföra seminarie- och nätverksarbete om verksamhet med mentorer för nyanlända som vill engagera sig i ideella organisationer (IJ2009/1848/UF). I detta arbete ingår att organisationen bör redovisa sina erfarenheter i en rapport till Regeringskansliet under 2010.

Rapportering

Malmö Ideella föreningars Paraplyorganisation, MIP har på uppdrag av Regeringskansliet bl.a. inventerat metoder som idéburen sektor arbetar med för att underlätta nyanländas engagemang i föreningslivet, genomfört ett seminarium, undersökt intresse och behov för bildande av ett nationellt nätverk. MIP har redovisat sitt material i rapporten Mer välkommen (IJ2009/1848/UF).

Åtgärd 11

Regeringen har gett Ungdomsstyrelsen i uppdrag att under 2010 utlysa sammanlagt 13 miljoner kronor till ungdomsorganisationer och andra organisationer inom det civila samhället som vill arbeta med engagemangsguider och liknande metoder av uppsökande karaktär. Dessa metoder bör syfta till att genom uppsökande verksamhet i områden med lägre organisationsgrad stimulera till kontakter inom det civila samhällets organisationer inom skilda verksamhetsområden (IJ2009/1454/JÅM, IJ2010/138/JÅM, IJ2009/2215/UF).

Rapportering

Ungdomsstyrelsen har fått förnyat uppdrag om 10 miljoner kronor för 2012 för att fortsätta projektet med engagemangsguider och liknande metoder av uppsökande karaktär. Under 2011 nådde satsningen cirka 11 000 ungdomar och 300 kvinnor. I tre av projekten har verksamheten lett till att ungdomar/kvinnor startat nya organisationer i området/stadsdelen. Dessutom redovisade åtta projekt att deras insats lett till fast verksamhet. Inom ramen för projektet har Riksteatern hittills arrangerat 13 lokala samverkansträffar med metodutveckling, coaching och erfarenhetsutbyte som syfte.

Ungdomsstyrelsen ska fortsätta med uppdraget att stödja organisationer som vill arbeta med engagemangsguider och liknande metoder bland ungdomar och kvinnor i bostadsområden med lägre organisationsgrad under 2012 och 2013.

Åtgärd 12

Regeringen har gett Ungdomsstyrelsen i uppdrag att, inom ramen för ett projekt, genomföra samtal och skapa nätverk med ett tiotal ideella organisationer om hur arbetet för mångfald och mot diskriminering inom de egna verksamheterna kan utvecklas. Regeringen har vidare gett i uppdrag åt Ungdomsstyrelsen att under 2010 utlysa 5 miljoner kronor som kan sökas av organisationer som vill intensifiera sitt arbete mot diskriminering, särskilt köns-diskriminering, och för jämställdhet inom den egna verksamheten. I uppdraget ingår att sammanställa en rapport (IJ2007/26/UF).

Rapportering

Ungdomsstyrelsen har redovisat sitt uppdrag för åren 2011-2012 i rapporterna *Även vi kan diskriminera - om organisationers arbete mot diskriminering inom den egna verksamheten* och *Även vi kan diskriminera II*. Den tredje rapporten *Även vi kan diskriminera III* redovisades till regeringen 1 april 2013.

Åtgärd 13

Regeringen har beslutat att inrätta ett forskningsprogram om det civila samhället under 2010 (se prop. 2009/10:55). Programmet pågår i tio år och omfattar dels ett flervetenskapligt grundforskningsprogram för forskning om det civila samhället, dels forskningsbaserade studier för grundläggande kunskap om det civila samhället, inklusive mötesplatser för forskarsamtal och spridning av forskningsbaserad kunskap. Vetenskapsrådet har fått i uppdrag att genomföra grundforskningsprogrammet (IJ2009/2201 [delvis], IJ2209/2322 [delvis], IJ2009/2320 [delvis]). Regeringen avser att avsätta ca 22 miljoner kronor per år.

Rapportering

2010 gjordes en utlysning av rambidrag för forskning om civilsamhället. Inom den beviljades femton ansökningar bidrag i fem år till ett sammanlagt belopp om 73,5 miljoner kronor. Runt 60 forskare vid nio olika universitet och högskolor är aktiva inom denna forskning. År 2011, gjordes en utlysning av behovsmotiverad forskning om det civila samhället. Inom den delar fyra projekt på tio miljoner kronor över tre år. Följ forskningen om det civila samhället på Vetenskapsrådets webbplats.

Åtgärd 14

Statistiska Centralbyrån (SCB) har fått i uppdrag att ta fram samlad och kompletterad statistik om det civila samhället. En första redovisning bör om möjligt ske 2011 (IJ2010/137/UF).

Rapportering

Statistiska Centralbyrån (SCB) redovisade i september 2011 statistik om det civila samhället i en första publikation (U2011/6905/UC). SCB genomför detta uppdrag i samarbete med en referensgrupp bestående av representanter från civila samhällets organisationer. En uppdaterad publikation presenterades hösten 2012. En andra publikation om statistik för det civila samhället publicerades i december 2012. Läs statistiken på SCB:s webbplats.

Åtgärd 15

Regeringen har för avsikt att fatta beslut om en handlingsplan för arbetsintegrerande sociala företag. Syftet med handlingsplanen är att underlätta för fler växande sociala företag. Planen utarbetas f.n. inom Näringsdepartementet.

Rapportering

Regeringen fattade den 22 april 2010 beslut om en handlingsplan för arbetsintegrerade sociala företag (N2010/1894/ENT). Regeringen vill genom denna handlingsplan underlätta för växande och fler arbetsintegrerande sociala företag. Det arbetsintegrerande sociala företagandet är gränsöverskridande mellan flera verksamhetsområden, vilket kräver samordning mellan olika aktörer på nationell, regional och lokal nivå för att nå resultat. Dessutom är det viktigt att resurser som avsätts och beslut som fattas inom närings-, social-, socialförsäkrings-, arbetsmarknads- och finanspolitiken för att påverka de arbetsintegrerande sociala företagens möjligheter att starta och verka samverkar och enhetligt arbetar mot samma mål. Även samverkan mellan myndigheter, regionala och lokala offentliga aktörer och privata aktörer, särskilt ideella organisationer, är centralt för att främja utvecklingen av det arbetsintegrerande sociala företagandet. Handlingsplanen består av insatser för att stärka samverkan mellan dessa aktörer.

Åtgärd 16

Regeringen följer arbetet i den anordnargrupp som Arbetsförmedlingen har bildat i samråd med Svenska ESF-rådet för att säkerställa sysselsättningstillfällen för deltagarna i den tredje fasen av jobb- och utveck-

lings-garantin. I anordnargruppen kan bland annat ideella organisationer vara representerade.

Rapportering

Anordnargruppen deltog i uppstart och genomförandet av fas 3. Gruppen är nu avslutad.

Åtgärd 17

Arbetsförmedlingen har skrivit ramavtal med Röda Korset, Hela Sverige ska leva, Myrorna, RF, Svenska kyrkan och IDEA för tredje fasen i jobb- och utvecklingsgarantin m.fl. Regeringen avser att överväga hur Arbetsförmedlingen skulle kunna stimuleras ytterligare att säkerställa att sociala företag och ideella organisationer deltar i denna verksamhet.

Rapportering

Arbetsförmedlingen upphandlar tjänster från den sociala ekonomin. De sociala företagens möjligheter att erbjuda meningsfull sysselsättning för personer som haft svårt att hitta arbete har inneburit att arbets-sökande med särskilda behov i ökande utsträckning kunnat erbjudas en plats i dessa företag. Det handlar om både anställningar, praktik och av Arbetsförmedlingen upphandlade rehabiliteringstjänster. Arbetsförmedlingens samarbete med sociala företag sker dels inom ramen för löpande verksamhet, dels i form av särskilda uppdrag och projekt. Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har sedan 2009 haft ett särskilt uppdrag att ge personer med psykisk funktionsnedsättning rehabilitering, sysselsättning och arbete genom upphandlade sysselsättningsplatser hos företag inom den sociala ekonomin, det så kallade RESA-projektet. Uppdraget har förlängts till och med 2014.

Åtgärd 18

Regeringen avser att fortsätta arbetet med jobbgarantin för ungdomar enligt förordningen (2007:813) om jobbgaranti för ungdomar, i enlighet med vilken arbetspraktik också kan genomföras hos idéburna organisationer.

Rapportering

Åtgärden kvarstår oförändrad.

Åtgärd 20

Regeringen avser att överväga hur myndigheter kan stimuleras att ge utrymme för fler instegsjobb inom ideella organisationer för nyanlända. I och med att reformen för nyanländas arbetsmarknadsetablering träder i kraft den 1 december 2010 kommer Arbetsförmedlingen att behöva tillgång till fler instegsjobb inom idéburna organisationer.

Rapportering

År 2011 hade drygt 9950 personer haft ett instegsjobb någon gång under året. Under år 2012 minskade antalet instegsjobben med 1500 jämfört med året innan. Det finns i dagsläget ingen särredovisning av hur många instegsjobb som återfinns inom ideell sektor.

Åtgärd 20

Regeringen har gett Arbetsförmedlingen i uppdrag att under 2009–2010 genomföra ett pilotprojekt som syftar till att finna metoder för att minska utanförskap bland utrikes födda kvinnor som inte deltar på arbetsmarknaden (A2009/1763/AE). Projektet ska genomföras i samarbete med föreningar som finns i kommuner med lokala utvecklingsavtal. Uppdraget ska redovisas senast den 1 april 2011.

Rapportering

Uppdraget rapporterades i enlighet med tidsplan. Pilotverksamheten har i huvudsak arbetat med uppsökande verksamhet, samverkan med andra aktörer, fokusgrupper och programinsatser i form av arbetsmarknadspolitiska projekt. Genom den uppsökande verksamheten har Arbetsförmedlingen nått kvinnor som under vanliga omständigheter inte hade sökt sig till Arbetsförmedlingen. Samverkan har skett med den ideella sektorn och Arbetsförmedlingen menar att det finns stora utvecklingsmöjligheter på det området. De föreningar som medverkat har visat intresse för fortsatt samarbete med Arbetsförmedlingen.

Åtgärd 21

Regeringen har lämnat förslag om att en person, som av kommunen bedömts behörig att delta i svenskundervisning för invandrare (sfi) och antagits till utbildningen, ska kunna vända sig till en folkhögskola med betygsrätt för sfi. Lagen föreslås träda i kraft den 28 juni 2010.

Rapportering

Enligt propositionen (prop. 2009/10:68) Svenskundervisning för invandrare i folkhögskola, m.m., ska en folkhögskola kunna vara huvudman för utbild-

ning som motsvarar sfi. En folkhögskola som har fått betygsrätt kan välja att ta emot en sökande som har rätt att delta i kommunens sfi. Folkhögskolan får ersättning från kommunen motsvarande de resurser som kommunen ger till sin egen sfi. På så sätt ökar valfriheten för nyanlända invandrare och sfi kan erbjudas i fler pedagogiska former. Lagen (SFS 2010:252) trädde i kraft den 28 juni 2010.

Åtgärd 22

Regeringens yrkesvuxsatsning innebär att kommunerna kan få statsbidrag för att anordna yrkeskurser för vuxna. Satsningen möjliggör för kommunerna att inom ramen för orienteringskurser erbjuda svenskundervisning för invandrare som är integrerad med yrkesutbildningen. Undervisningen kan genomföras i samverkan med ideella organisationer.

Rapportering

Åtgärden kvarstår oförändrad.

Åtgärd 23

Regeringen har gett svenska ESF-rådet i uppdrag att samordna Sveriges genomförande av europeiska året för bekämpning av fattigdom och social utestängning 2010 (S2009/263/ST). En målsättning med europeiska året är att stärka grupper i särskilt utsatta situationer, t.ex. nyanlända.

Rapportering

Temaåret är genomfört.

Ideburna organisationernas återrapportering

Organisationernas gemensamma arbete

Organisationernas gemensamma arbete med Överenskommelsen inom integrationsområdet (ÖKI) fortsatte under verksamhetsåret 2012. Organisationerna har utvecklat en samverkansform där styrgruppens organisationsrepresentanter inbjuder till gemensamma möten. Inbjudan med dagordning skickas till samtliga organisationer som skrivit under ÖKI minst 3-4 veckor i förväg. Beslut i gemensamma frågor tas av de organisationsrepresentanter som deltar i mötet. På mötet bestäms

också datum för nästa möte. Minnesanteckningar från mötet skickas till samtliga organisationer som undertecknat ÖKI. Mellan mötena skickas även två gånger per år uppdateringar om vad som skett i arbetet nationellt inom ÖKI. Företrädare för organisationerna har haft två möten under året, det ena i februari och det andra i oktober.

Under februarimötet föreslogs, diskuterades och förankrades förslag för VP 2012. Organisationer verksamma i Malmöområdet respektive Västmanland erbjöd sig att vara arrangörer för årets två regionala konferenser och mötet förordade fortsatt stöd för de processer som initierades med konferenserna under 2011. Andra förslag var att genomföra ett nationellt rundabordsamtal med Arbetsförmedlingen och en nationell större konferens med medverkan från integrationsminister Erik Ullenhag samt att genomföra ett pilotprojekt, att i överenskommelsens anda i några orter mobilisera organisationer, kommuner och myndigheter kring somalisk familjeåterförening. Till stora delar togs dessa förslag sedan i Styrgruppen. Dessutom valde organisationerna sina representanter till Styrgruppen för ÖKI. Styrgruppens sammansättning framgår av bilaga.

Under oktobermötet följdes det gemensamma arbetet upp, bland annat hur utformningen av rundabordsamtalet med AF skulle se ut. Relationen mellan Överenskommelsens intentioner och integrationspolitiken diskuterades. Organisationerna önskade en starkare koppling mellan ÖKI och Arbetsmarknadsdepartementet och mötet beslutade att det var viktigt att få ett klagörande från departementet i denna fråga. När sedan styrgruppen för ÖKI blev inbjuden av integrationsminister Erik Ullenhag gav ministern beskedet att arbetsmarknadsdepartementet tar över ansvaret för ÖKI från och med 2013.

Organisationernas åtgärdsplan och åtaganden

Det arbete som organisationerna genomfört följer den åtgärdsplan och de åtaganden som uttrycks i överenskommelsen inom integrationsområdet. Fokus i arbetet har legat på spridning av överenskommelsen, utveckling av former och metoder för att idéburna organisationer bättre ska kunna medverka i integrationsarbetet samt frågan om resurser och organisationernas delaktighet. En grundläggande fråga har varit samverkan mellan de idéburna organisationerna.

Spridning av Överenskommelsen inom integrationsområdet

En central uppgift har varit fortsatt spridning av överenskommelsen, då den fortfarande är okänd både inom offentlig sektor och bland organisationer på lokal och regional nivå. Förutom årets regionala konferen-

ser i Malmö och Köping fortsatte processen i de konstellationer som bildades vid genomförandet av de tidigare fyra regionala konferenserna i Göteborg, Stockholm, Sundsvall och Boden under hösten 2011.

Rundabordssamtal med Arbetsförmedlingen

När det gäller utveckling av former och metoder har organisationerna initierat en dialog med Arbetsförmedlingen nationellt i form av ett rundabordssamtal för att identifiera de hinder och möjligheter som finns för de idéburna organisationernas med syfte att kunna öka sin medverkan i relation till Arbetsförmedlingens arbetsområde.

Studie – Överenskommelsen inom integrationsområdet i familjeåterföreningsarbete

Organisationerna hade inför verksamhetsåret 2012 föreslagit en satsning kring familjeåterförening för att testa ÖKI i praktiken. Idén var ursprungligen att de tre parterna skulle göra gemensamma satsningar i de föreslagna orterna för att se hur ÖKI skulle kunna användas i praktiken. Detta visade sig vara för operativt och istället bestämdes i enighet mellan de tre parterna i Styrgruppen att ge Lunds Universitet i uppdrag att genomföra en studie vars syfte är att följa upp principerna i överenskommelsen i förhållande till hur familjeåterföreningen går till i Rosengård (Malmö), Borlänge och Sundsvall.

Resurser för organisationerna och organisationernas delaktighet

För organisationerna är frågorna om resurser såväl som delaktighet i utformningen av insatser inom integrationsområdet centrala för att organisationerna ska kunna öka sitt engagemang inom integrationsområdet. För att förändring ska ske inom dessa områden krävs insatser från såväl staten och som kommunerna. Ett uttryck för att lyfta denna fråga är det brev som organisationsrepresentanterna i Styrgruppen skrev till integrationsministern i början av september då regeringen tillkännagav olika satsningar på integrationsområdet i samband med budgetsatsningarna för 2013. I brevet uttrycktes avsaknad av hur regeringen avser att bistå den idéburna sektorn som en viktig aktör i etablerings- och integrationsarbetet i relation till ÖKI.

Samverkan mellan organisationerna

De idéburna organisationernas samverkan inom integrationsområdet är under utveckling på såväl nationell som regional och lokal nivå. Det är inte helt enkelt då organisationerna som verkar inom integrationsområdet är olika, verkar inom alla samhällsområden och har olika uppdrag. Att hitta samverkansformer tar tid och är en process i sig, men

har under året kommit en bit på väg. De samverkansformer som ger representativitet och återkoppling mellan organisationer på nationell nivå som initierades 2011 har under 2012 tillämpats med gott resultat.

Sveriges Kommuners och Landstings återrapportering

SKL:s åtgärdsplan i överenskommelsen grundar sig i följande:

- Det finns redan idag samarbete mellan kommuner och idéburna organisationer med hög kvalitet och som är framgångsrika,
- SKL ser överenskommelsen som en möjlighet till att ytterligare underlätta och stimulera samverkan på lokal nivå mellan kommuner och idéburna organisationer,
- SKL hoppas också att samverkan framöver ska involvera statliga myndigheter och näringslivet.

Ett sätt att nå framgång med överenskommelsens målsättningar och intentioner kan vara att överenskommelsen konkretiseras i samarbete och utveckling på lokal och regional nivå. SKL:s tre åtaganden görs för att stimulera denna önskvärda utveckling.

De tre åtagandena och SKL:s aktiviteter kring dessa under 2012

SKL:s första åtagande är att bidra till att överenskommelsen blir känd av organisationens medlemmar, dvs. kommuner, landsting och regioner. Överenskommelsen finns därför, sedan den undertecknades, på förbundets hemsida. Den kommuniceras med kommunerna i de ständiga kontakter som sker mellan kommunerna och SKL på integrationsområdet. SKL kan konstatera att överenskommelsen och samverkan med idéburna sektorn nu är en integrerad del av SKL:s arbete med flyktningmottagande frågor och den "marknadsförs" när SKL i olika sammanhang träffar landets kommuner i integrationsfrågor. De två regionala konferenserna som parterna arrangerade under hösten 2012 var också en viktig arena för att fortsätta göra överenskommelsen känd för förbundets medlemmar.

SKL:s andra åtagande är att på olika sätt sprida goda exempel på lokal samverkan mellan kommuner och idéburna organisationer samt erfarenheter av överenskommelsen till medlemmarna. Syftet är att visa på möjligheter till lokala lösningar och på så sätt stimulera ökat samarbete

med den idéburna sektorn. I februari 2011 gav därför SKL ut rapporten "Samverkan vid mottagande av nyanlända invandrare". Rapporten med de tio exemplen på lokal samverkan är fortsatt efterfrågad och uppskattad av förbundets medlemmar men också av andra parter och aktörer. De tio exemplen är en bra grund för SKL:s arbete med att kontinuerligt finna fler exempel på lokal samverkan och bildar således en kunskapsmässig bas för hur en bra lokal samverkan kan organiseras och vad den kan innehålla.

SKL:s tredje åtagande är att påtala för andra aktörer att de också har en roll att spela i samverkan med idéburna organisationer. Detta gör SKL främst i de befintliga samarbeten och nätverk som förbundet har t.ex. med Arbetsförmedlingen, Migrationsverket och länsstyrelserna. Förbundets bedömning är att intresset för samverkan med den idéburna sektorn successivt fortsätter att öka i takt med att det blir tydligt vilken kompletterande roll föreningslivet har och i takt med de utmaningar som samhället står inför på integrationsområdet.

Bilagor

I kronologisk ordning har följande organisationer anslutit sig till överenskommelsen inom integrationsområdet t.o.m. den 7 november 2012:

- Civilförsvarsförbundet
- Riksteatern
- Caritas Sverige
- Romersk-katolska kyrkan
- Kurdiska Riksförbundet
- Internationella Kvinnoförbundet
- Folkbildningsförbundet - studieförbundens intresseorganisation
- Sveriges Kommuner och Landsting
- RIFFI
- Caritas Angered
- LP-verksamhetens Ideella Riksförening
- Hela Sverige ska leva
- IOGT-NTO
- Sveriges Kristna Råd
- Sociala Missionen
- Föreningen Skyddsvärnet i Stockholm
- Rainbow Sweden
- Afrosvenskarnas Riksförbund
- Malmö Idrottsföreningars Samorganisation
- Malmö Ideella föreningars Paraplyorganisation
- Sveriges Föreningar
- Göteborgsregionens Sociala Ekonomi
- SIOS
- Svenska Röda Korset
- Uppsala Föreningsråd
- Forum för frivilligt socialt arbete
- Hyresgästföreningen
- Irakiska Riksförbundet i Sverige, IRS
- Riksförbundet Frivilliga Samhällsarbetare
- Folkets Hus och Parker
- Eritreanska Riksförbundet i Sverige
- Riksidrottsförbundet
- RFSL
- Studieförbundet Bilda
- Svenska Missionskyrkan
- Svenska kyrkan

Mer information om överenskommelsen inom integrationsområdet finns på: <http://www.regeringen.se/sb/d/9735/a/122283>

Organisationer som anslutit sig finns publicerade och uppdateras kontinuerligt på www.regeringen.se/dialogideellsektor

Styrgruppens sammansättning 2012

Under 2012 har organisationerna haft ordförandeskapet i styrgruppen.

För organisationerna

Pia Redlund (Sociala Missionen) ordförande pia.r@socialamissionen.se

Julio Fuentes (SIOS) julio.fuentes@sios.org

Svante Forslund (Sveriges Föreningar) svante.forslund@uppsalaforeningsrad.se

Jan Runfors (Hela Sverige ska leva) jan.runfors@comhem.se

Ersättare:

Ingela Holmertz (Röda Korset) ingela.holmertz@redcross.se

Estanislao Mboro (Afrosvenskarnas riksförbund) estanislaomboro@afrosvenskarna.se

För Regeringskansliet

Stefan Holmgren (Utbildningsdepartementet) stefan.holmgren@regeringskansliet.se

Marie Ericsson (Utbildningsdepartementet) marie.ericsson@regeringskansliet.se

Johanna Wistedt (Arbetsmarknadsdepartementet) johanna.wistedt@regeringskansliet.se

För Sveriges Kommuner och Landsting

Birgitta Hällegårdh, birgitta.hallegardh@skl.se

Styrgruppens sammansättning 2013

Under 2013 har Sveriges Kommuner och Landsting ordförandeskapet i styrgruppen.

För organisationerna

Pia Redlund (Sociala Missionen) pia.r@socialamissionen.se

Julio Fuentes (SIOS) julio.fuentes@sios.org

Hikmet Hussain (Irakiska Riksförbundet) hikmethussain02@yahoo.se

Meri-Helena Forsberg (RIFFI) merihelena.forsberg@riffi.nu

Ersättare

Jan Runfors (Hela Sverige ska leva) jan.runfors@stockholm.se

Isabelle Westerlund (RFS) isabelle.westerlund@rfs.se

Svante Forslund (Sveriges Föreningar) svante.forslund@uppsalaforeningsrad.se

Gun Holmertz (Caritas Angered) gun.holmertz@telia.com

För Regeringskansliet

Stefan Holmgren (Utbildningsdepartementet) stefan.holmgren@regeringskansliet.se

Marie Ericsson (Utbildningsdepartementet) marie.ericsson@regeringskansliet.se

Johanna Wistedt (Arbetsmarknadsdepartementet) johanna.wistedt@regeringskansliet.se

För Sveriges Kommuner och Landsting

Birgitta Hällegårdh, ordförande birgitta.hallegardh@skl.se

Lotta Dahlerus lotta.dahlerus@skl.se

The background features several large, solid orange geometric shapes: a circle in the top-left, a triangle in the top-right, a quadrilateral in the middle-left, and a rectangle in the bottom-right. The text is positioned in the bottom-left area, overlapping the white space.

**Överenskommelsen
inom integrationsområdet**